

הוכן ע"י כולל עיני הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

חולין דף ב.

החזיר סימנים לאחורי העורף ומלק¹, האם מליקתו כשרה?

ללשון הראשון	ללשון השני	
לבני ר' חייא	אף באופן זה כשרה	לרש"י: רק כך כשרה לתוס': רק כך כשרה לכתחילה ²
לר' ינאי	פסולה	פסולה

"נמצא כשר בשחיטה פסול במליקה, כשר במליקה פסול בשחיטה", לתירוץ רבה מה בא ללמדנו?

רישא: כשר בשחיטה פסול במליקה	סיפא: כשר במליקה פסול בשחיטה	
לרש"י	נקט ליה אידי דתני סיפא	שן ³ וצפורן מחוברת - פסולה בשחיטה
לדאית דמפרשי	שן וצפורן תלושה - פסולה במליקה	לכאורה: נקט ליה אידי דתני רישא ⁴

העושה מליקה באופנים דלהלן, האם היא כשרה?

קוצץ ויורד בצפורנו (בלא הולכה והבאה)	מוליך ומביא בצפרנו	
לרבי אבין [ולרבא בעמ' ב']	כשר	פסול
לר' ירמיה [ולרב הונא בעמ' ב']	כשר	כשר לכתחילה ⁵

עוף שמת או הומת באופנים דלהלן, האם מטמא טומאת נבלות אבית הבליעה? [תוד"ה לא].

בשחיטה	בנחירת סימנים ומליקה	במיתה אחרת או מתה מאליה	
אינה מטמאת	אינה מטמאת	מטמאת	למ"ד אין שחיטה לעוף מהתורה
אינה מטמאת	מטמאת ⁶	מטמאת	למ"ד יש שחיטה לעוף מהתורה

¹ פירש"י לעיל (דף יט סוע"א) בד"ה והחזיר "וחותך הסימנים לבדך", מבואר, שלא חתך את המפרקת אלא רק את הסימנים. וע' ריטב"א.

² רש"י (ד"ה ואיכא דאמרי), כתב שללשון זו, אם לא החזיר אלא חתך השדרה תחלה פסולה. אמנם תוס' (ד"ה מסתמא) הוכיחו שגם ללשון זו הכוונה רק לומר שכך מצות שחיטה לכתחלה, אבל לכו"ע כשרה בכל ענין.

³ ומה שנקט שן, הוא משום שגם שן וגם צפורן מחוברים פסולים בשחיטה, ועיקר הכוונה שמה שכשר במליקה דהיינו בצפורן מחוברת - פסולה בשחיטה, וכיון שאשמועין צפורן השמיע שה"ה שן מחוברת פסולה בשחיטה. ובענין שן במליקה, הוא תלוי בבי' תירוצי התוס' (בד"ה לא), לתירוץ הראשון הוא פסול דלא גרע משמאל, ולתירוץ השני אדרבה שמאל גרע משן.

⁴ כן משמע בפשיטות, אמנם אפשר היה לפרש דהאית דמפרשי מודה לפירוש הראשון, שבסיפא באה המשנה למעט שן וצפורן מחוברת.

⁵ דיש לנו להשוות מליקה לשחיטה כמה שאפשר, חוץ מצואר וסכין שזה דוקא בשחיטה, ואילו במליקה הוא בצפורן ובעורף.

⁶ מלבד אם מלק בקדשים - דזו מצותו.

הוכן ע"י כולל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

חולין דף כ:

"תני רמי בר יחזקאל, אין עיקור¹ סימנים בעוף", האם מיירי להכשיר בין בשחיטה ובין במליקה?

במליקה	בשחיטה	
כשרה	למ"ד אין שחיטה בעוף מה"ת: פסולה למ"ד יש שחיטה בעוף מה"ת: כשרה ³	לר' ירמיה אמר שמואל ²
כשרה	פסולה	לרבא בר קיסי

"מלק בסכין - מטמא בגדים אבית הבליעה" - משום איזה פסול לא הוי שחיטה?

פסול דריסה	פסול חלדה	
כשעשה כדינו - הוליד והביא: לא שייך בקוצץ ויורד: שייך	שייך	לרב הונא ⁴
שייך	לא שייך	לרבא ⁵

לרב הונא שיש פסול חלדה כששחט מהצואר, מה הדין בשחט בסכינים דלהלן? [תוד"ה מפני].

בסכין רחבה	בסכין רגילה	
כשר	פסול	לרש"י
פסול	פסול	לתוס'

¹ ע' תוס' (ד"ה אילימא) שהביא ב' פירושים בטעם פסול עיקור סימנים, דרש"י (לעיל דף ט.) מפרש משום טרפה, [ודחו פירושו בכמה וכמה ראיות]. והבה"ג מפרש, דאין שחיטה מועלת אם נשטמו הסימנים ממקומם, דהוי שחיטה שלא במקומה.

² ראה באורך ברש"י בד"ה ההיא פליגא, שביאר שלדעת דר' ירמיה בתני רמי בר יחזקאל - אין עיקור סימנים בעוף גם לענין שחיטה, התניא לקמן (דף כח.) ש"שחט את הושט ואח"כ נשמטה הגרגרת - כשרה (בעוף), נשמטה הגרגרת ואח"כ שחט את הושט - פסולה", היא חולקת על התני רמי בר יחזקאל, דע"כ ברייתא זו סוברת דאיכא עיקור סימנים גם בשחיטת עוף.

³ הכי נקט רב אשי, דאם שחיטת עוף מדרבנן ע"כ תקנוה כמו שחיטה דאורייתא בבהמה, וכיון שיש עיקור סימנים בבהמה ה"ה בעוף, אולם אם יש שחיטה בעוף מה"ת דהיינו מהלכה למשה מסיני או מהיקש, א"כ י"ל דהכי אגמרה רחמנא למשה שאין עיקור סימנים פוסל בעוף.

⁴ רב הונא אמר "מפני שהוא מחליד", דכיון ששוחט מן העורף הרי שעצם המפרקת סוגרת על הסכין אחר השחיטה והוי כחלדה כיון שאין בית השחיטה פתוח, כמו בשחיטה מן הצואר שנפרע בית השחיטה. (כן פירש"י, וע' לקמן בפ"י התוס'). ומבואר בגמ', שרב הונא לא אמר לטעם דריסה, כיון דהוא ס"ל שעיקר מצות מליקה במוליד ומביא, וא"כ אדרבה אינו דורס אם מלק ע"י הסכין והוליד והביא.

⁵ רבא ס"ל שהפסול במליקה בסכין "מפני שהוא דורס", וס"ל שמוליד ומביא פסול במליקה ורק באופן של דריסה כשר במליקה וא"כ לא הוי שחיטה. אמנם פסול חלדה לא שייך, דחלדה הוא רק כשהסכין אינה נראית - כחולדה שנכנסת בחור ואינה נראית, והיינו כשהכניס את הסכין תחת הפשר וחתך הסימנים, משא"כ כאן שכל זמן השחיטה הסכין נראית.